

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO XXXIII (27).

Štev. (No.) 10

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

7. marca 1974

Sedanja slika

Leto dni je že preteklo, odkar so bile 11. marca 1973 v Argentini predsedniške volitve po skoraj sedmih letih vojaške vlade. Poplava peronističnih glasov je tedaj presenetila politične opazovalce vsega sveta. Pojava se je ponovila v povratnih volitvah za guvernerja v številnih provincah, kjer so povsod (razen v glavnem mestu Buenos Airesu) zmagali peronisti.

Po prevzemu oblasti 25. maja je vlada stopila na takoiimenovano „revolucionarno pot“ narodne obnove. Bili so povzeti zelo značilni koraki tako v notranji kot v zunanji politiki. Tiesnejše sodelovanje s Čilom, katerega je tedaj vodil marksistični predsednik Allende, obnovitev diplomatskih odnosov s Kubo, ter vrsta gospodarskih pogodb s karibskim komunističnim otokom itd. V notranjem oziru so zlasti značilno kazale novo pot različna imenovanja tako v zvezni vladi, kot v raznih provincijskih vladah. Levica je zavzela položaje in kaos se je naselil v državi. Zasedbe javnih poslopij in organov, odstavitev „nezaželenih“ funkcionarjev, anarhične razmere v šolah in uradnih organizacijah, vse to je bilo na dnevnem redu.

Povratak generala Perona v državo je tedaj postavil enega izmed mejnikov v novem obdobju argentinske zgodovine. Red in avtoriteta sta se počasi vračala. V nižjih krogih je bilo opaziti odstranjevanje nekaterih levičarskih funkcionarjev. Vodja večinskega gibanja je prvič omenjal „infiltracijo“ v peronističnih vrstah in govoril o depuraciji. Ali je bil prvi znak te čistke prav odstop predsednika dr. Cámpere? Kar je bilo na prvi pogled le bistra poteza, da se je general Perón lahko vrnil na vodstvo države, je bila v resnici tudi prva poteza popolnoma nove faze sedanje peronistične vlade v Argentini.

Ni bilo treba čakati nastopa Perona kot predsednika. Na sam dan ponovnih predsedniških volitev je začasni predsednik Raul Lastiri imenoval za šefa zvezne policije gen. Inígeza, znanega po svoji politiki trde roke. Prepoved delovanja skrajni levičarski gverilski organizaciji je bila le formalna poteza za to, kar se je v dejanjih že izvajalo: zatiranje prevratnih levičarskih elementov, v katerih je Perón in skupina, ki ga obdaja, videl enega največjih sovražnikov za izpeljavo svoje zamisli nove argentinske politike.

Po Peronovem nastopu je prizorišče boja prešlo na notranjo peronistično organizacijo. Čedalje številnejša so bila opozorila o „infiltraciji“ in poziv na boj proti „skrajnim komunističnim elementom“, ki so „pod krinko peronizma“ zapeljali del gibanja na napačno pot. Imenovan je bil višji svet v peronističnem gibanju, ki je nato imenoval intervencijo (zvezne komisarje) v peronistične organizacije posameznih provinc. V notranji peronistični strukturi so se vrstila „obglavljenja“, medtem ko se je skrbno pripravljalo čiščenje vladnih krogov. Vsi ti posegi pa so našli svoj steber in največjo oporo v sindikalnem vodstvu, ki je strogo peronistično in „vertikalno“ za vsako ceno. Kar se peronizma tiče, je treba omeniti, da je v tem procesu najtrši oreh prav peronistična mladina, katere ideologija je v peronizmu ena najbolj levičarskih, in ki ima tudi največji procent infiltracije. Problem mladine (po direktnem uporu Peronu je odstopilo osem zveznih poslancev, ki so izšli iz vrst mladine) še danes ni popolnoma rešen. Perón je po prvih strogih ukrepih skušal obnoviti neko ravnotežje, da bi si zagotovil še nadaljnjo podporo levice.

Drug pojav, ki je značilen v tej novi dobi peronističnega vladanja, je napor, da bi se provincijske vlade očistile levičarskih elementov. V tej smeri lahko omenimo primer treh provinc: Formosa (notranje spopade je prekinila zvezna intervencija), Buenos Aires (odstopil levičarski guverner, na njegovo mesto je prišel podguverner iz sindikalnih

„HRVATSKO NARODNO VJEČE“

DELNA POVEZAVA HRVATSKIH POLITIČNIH SKUPIN

V Svobodni Sloveniji z dne 31. januarja t. l. smo v članku „Problem le ni tako enostaven“, pokazali na razmere v hrvaški emigraciji in ugotovili, da se Hrvatdom doslej ni posrečilo priklicati v življenje hrvaškega narodnega predstavništva po zgledu slovenskega Narodnega odbora in da je to ovira, da ne pride do sodelovanja med Slovenci in Hrvati.

RAZLIČNI CILJI

Pokazali smo tudi na različnost ciljev, ki jih zasleduje hrvaška emigracija — predvsem tista, ki je zrastle iz ustaškega pokreta — in ciljev slovenske emigracije.

Slovenska emigracija po drugi svetovni vojni je nastala kot posledica komunistične revolucije v Sloveniji in Jugoslaviji. Slovenci smo se uprli komunističnim zločinom, uničevanju slovenskih narodnih dobrin in uvedbi komunistične diktature, ki nasilno uvaja marksistično ideologijo in zatira človeške pravice. Le razvoj dogodkov v svetu in kratkovidnost državnih zapadnega sveta sta kljub odporu večine naroda pripeljali komuniste na oblast, četudi so bili v manjšini in v revoluciji poraženi. Slovenska emigracija, dosledno svojemu boju proti komunizmu v času okupacije in revolucije, še danes smatra za svojo prvo in temeljno dolžnost nadaljevati boj komunistični diktaturi v Sloveniji in Jugoslaviji. Teško bi našli Slovence, ki je zapustil leta 1945 s kakim drugim ciljem domovino kakor zaradi odpora proti komunizmu. Pri tem pa imamo Slovenci tudi jase pogled tudi na to, da imajo Slovenci kakor Hrvatje, Srbi in Macedonci po odstranitvi komunistične diktature kot suvereni narodi pravico, da v svobodi odločajo o svoji usodi in o medsebojnih odnosih.

Drugače je pri hrvaških emigrantih iz Paveličevega ustaškega pokreta. Ti so tudi v emigraciji in po nastopu komunistične diktature ostali pri istem cilju, ki ga je imel Pavelić leta 1929, ko je šel v emigracijo, da ruši jugoslovansko državo. Iz njenih ruševin pa naj se ustvari hrvaška država brez ozira na to, kakšna naj bi bila v tem slučaju usoda Slovencev in drugih narodov. Pavelić je za svoj cilj iskal pomoč pri Bolgarjih, Madžarih, fašistični Italiji ter nacistični Nemčiji. Svoj cilj je dosegel l. 1941, ko je bila 10. aprila ustanovljena na ruševinah Jugoslavije v času fašistične in nacistične okupacije „Nezavisna Hrvatska Država“. Ker je bil obstoj Paveličeve države odvisen od nacizma in fašizma, je z njima propadla tudi ona, potem ko je moral Pavelić fašistični Italiji drago plačati vso pomoč pri rušenju Jugoslavije, da omenimo samo rimski dogovor, s katerim je Hrvatska izgubila Dalmacijo...

vrst, a problem še ni rešen) in zadnji primer Córdoba, ki je prav te dni doživela zvezno intervencijo.

Nasproti tej politiki boju levici, ki ga lahko dan za dnem opazamo v argentinskem javnem življenju, pa je zunanja politika obdržala pečat „odprtja na levo“. Potovanja na Kitajsko, v Libijo, na Kubo... Podpora „vsakemu boju proti kateremu koli izmed imperializmov“. In še zadnja izmenjava pisem med Castrom in Peronom jasno kažejo smer zunanje politične delovanja. Kar se pa tiče gospodarstva, ni peronistična vlada prekinila nobene izmed vezi med Argentino in raznimi mednarodnimi gospodarskimi in finančnimi organizacijami, niti z ameriškim ali evropskim kapitalom. V sedanjem težkem trenutku za argentinsko in svetovno gospodarstvo, se vlada nikakor neče spuščati v „nacionalistične avanture“, ko predbro ve, da le s trdim delom in tudi tujo pomočjo, more dvigniti državo iz sedanjega zavoženega stanja.

USTANOVITEV HRVATKEGA NARODNEGA VJEČA

Kot smo navajali v omenjenem članku v našem listu, so se Hrvatje v emigraciji dolgo brezuspešno trudili, da bi ustanovili svoje predstavništvo. Tudi novembra lanskega leta jim to ni uspelo na zborovanju v Chicagu. S pripravami in odstranjevanjem nesoglasij pa so nadaljevali in jim je 1. februarja t. l. na sestanku v Torontu vsaj delno uspelo, da so ustanovili „Hrvatsko narodno vječe“ (HNV). Delno pravimo zato, ker v ta novi forum nista vstopili Hrvatska seljačka stranka, ki ji predseduje dr. Krnjević, niti HOP, ki mu je načeljeval dr. Hefer.

V ustanovni listini HNV sprejeti v Torontu, je v prvem členu naznačeno ime nove ustanove in njen namen s temi besedami: „Hrvatsko narodno vječe (HNV) je politična ustanova, ki so jo ustanovile hrvaške organizacije, skupine in struje, ki zagovarjajo hrvaško državno samostojnost in pravico hrvaškega naroda, da sam brez zunanjih vplivov po svobodno izvoljenem Hrvatskem Saboru odloča o svoji usodi in organizira svoje življenje. Osnovna naloga HNV je pomagati hrvaškemu narodu z vsemi primernimi sredstvi, da se osvobodi hrvaška država.“

Ni dvoma, da je stilizacija tega člena dokaj umirjena. Je posledica kompromisa in v ne mali meri tudi kompromisa med ustaškim ekstremizmom in realnostjo. Opazno pa je dvoje: niti v prvem členu, niti v naslednjih ni omejen odnos HNV do komunizma in komunistične diktature v Jugoslaviji, niti do Jugoslavije odnosno do svobodne povezave narodnih držav in republik, ki danes sestavljajo Jugoslavijo.

Drugi člen govori o teritorialnem obsegu hrvaške države, da je v tej državi suveren samo hrvaški narod in o enakopravnosti vseh državljanov. V zadnji točki tega člena pa pravi: „Končne odločbe o nazivu države, njenih mednarodnih odnosih, notranji ureditvi in družbenem ustroju, ter obliki vladavine, bo odločal narod po svojih zastopnikih v Hrvatskem Saboru.“

Tretji člen ugotavlja, da so člani HNV vse organizacije, ki so sprejele ustanovno listino. Če bi se katera hotela priključiti pozneje, bo mogla biti sprejeta le z dvetretjinsko večino izvršnega odbora. Izjema pa velja za Hrvatsko seljačko stranko, ki ji predseduje dr. Krnjević in za HOP (dr. Hefer), ki bosta postali članici brez glasovanja, samo da izrazita željo k pristopu.“

Zanimiv je četrti člen, ki glasi: „Organ HNV je izvršni odbor, ki ga sestavlja predsednik, šest podpredsednikov (ki so predsedniki sledečih splošno političnih organizacij: Hrvatskega Narodnega Odbora, Hrvatskega Narodnega Odpora, HOP-a, HOP-a (R), Hrvatske

Perón je jasno nakazal cilj svoje vlade: notranji mir in narodna edinstvo, socialno in gospodarsko obnovo, ponovno uveljavitev Argentine v svetu. K temu delu je pozval vse kroge. Večkrat je pohvalil opozicijo, ki pri delu za obnovo konstruktivno sodeluje. A strogo seka po lastnih vrstah, ki segajo dalje na levo, kot se trenutno zdi pametno. Tak je trenuten položaj, in tako se bodo stvari verjetno razvijale tudi še v bodoče, kar se tiče vlade in njene ljudske zaslonbe. Opozicija (zlasti radikalizem), bo skušal ohraniti svoje svojstvo „konstruktivne opozicije“. Edina neznanka je levica, ki je trenutno razbita na nešteto skupin. Zaprepaščena zaradi preganjanja s strani sedanje vlade (katero so v začetku smatrali za „svojo“, levičarsko), ne najde poti, na kateri bi definirala novo politiko. Prav to pa je eden velikih adutov v rokah Perona, ki svoje načrte počasi a dosledno izvaja. Taka je sedanja slika Argentine.

t. m.

Republikanske stranke in Hrvatske seljačke stranke), tajnika in odbornikov.“

Posebnost je v tem, da sta predvidena v izvršni odbor kot podpredsednika tudi predsednik HSS, dr. Krnjević, in HOP-a dr. Heferjev naslednik, ki še nista vstopila v HNV.

Pri volitvah 2. februarja v Torontu je bil za predsednika HNV izvoljen osemdesetletni Ante Došen iz New Yorka. Za podpredsednike pa od šestih predvidenih le štirje: dr. Vrančić (HOP-R), Buenos Aires, dr. Jelić (HN Odbor) Berlin, dr. Ivo Korski (Hrvatska republikanska stranka) Buenos Aires in Dinko Sakić (HN Odpor) španija.

Dr. Ivo Jelić je brat pokojnega dr. Branka Jelića in ga je tudi nasledil v predsedstvu Hrvatskega Narodnega Odbora v Berlinu. Tako pokojni dr. Branko, kakor njegov brat, zagovarjata tezo, naj bi Hrvatje dobili samostojno državo s pomočjo Sovjetske zveze, ker pri ZDA ni ugodnega odmeva za razbitje Jugoslavije.

Vse štiri politične formacije, ki so doslej vstopile v HNV so v svoji preteklosti več ali manj sodelovale v Paveličevem ustaškem pokretu. To stanje se ne bi spremenilo, če se priključi novi ustanovi tudi še HOP (dr. Heferja).

KAJ BO NAPRAVIL DR. KRNJEVIĆ

Posebno vprašanje pa je dr. Krnjević kot predsednik HSS in tako naslednik Stjepana Radića in dr. Mačka, ki je doslej odklanjal vsako sodelovanje

Dr. Valentin Meršol — 80-letnik

Kdo slovenskih protikomunističnih beguncev, ki so šli meseca maja skozi Vetrinjsko taborišče, se z največjo hvalečnostjo ne spominja zdravnik dr. Tineta Meršola? Saj je z njegovim tedaj junaškim nastopom vezana rešitev tisočev slovenskih in tudi jugoslovanskih civilnih in vojaških oseb pred izročitvijo Titu in morda gotovi smrti. Kdo od teh beguncev ne bi hotel te dni stopiti k jubilanu in se mu še enkrat zahvaliti za njegovo posredovanje, stisniti gorko njegovo dobro dlan in mu čestitati k visoki starosti, pa mu želeli še leta in leta zdravlja in srečnega življenja v krogu njegovih sinov in slovenskih Amerikancev sploh.

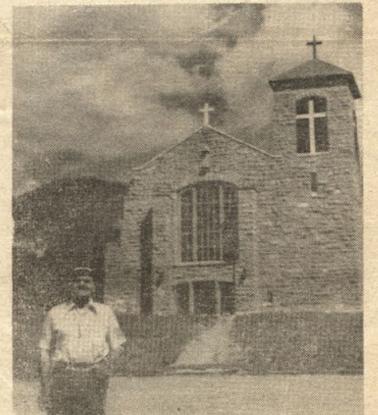
Dr. Meršol je gotovo ena najpopularnjših oseb med našo novo emigracijo, ki ga pozna od nastopa v Vetrinju in pozneje v Ameriki. Manj pa jim je poznana življenjska pot našega jubilanta, ki je zanimiva, burna in polna humanitarnega dela. Rojen v preprosti železničarski čuvajnici v Radovljici v družini devetih otrok, je po šolanju v Radovljici in Kranju vstopil leta 1905 s prvimi dijaki v tedaj ustanovljeni škofov zavod v št. Vidu in ga končal l. 1913 s tistimi, ki so prvokrat v slovenski zgodovini polagali maturo v slovenskem jeziku! In vseh teh osem let je bil najboljši dijak Jegličevega zavoda. Kot takega ga je škof Jeglič povpeljal z drugimi najboljšimi dijaki iz vseh razredov v Lurd, kjer je molil k Mariji predvsem za izbiro poklica. In odločil se je za medicino. Toda pot k doktorski diplomji je trajala dalj, kot je mislil: devet let! Zakaj? Kot graškega medicina ga je zajela prva svetovna vojna in moral je na fronto proti Rusom. Spomladi 1915 je bil že v Karpatih ujet. Pet let je bil v Rusiji, odkoder se je povrnil domov šele l. 1919. Ves ta čas se je udeleževal kot medicinec, sprva kot vojni ujetnik, nato pa kot jugoslovanski prostovoljec v Odesi ob črnem morju, kjer se je vpisal znova na rusko medicinsko fakulteto. Jugoslovanske prostovoljce je nato peljala pot k severnemu Lednemu morju v Murmansk, kjer naj bi se vključili k zaveznikom — Angležem, Amerikanem in Francozom kot zavezniška četa. Tam je preživel boljševiško revolucijo. L. 1919 so ga zavezniki poslali kot kurirja preko Londona, Pariza in Rima v Beograd. Častno odpuščen iz jugoslovanske armade je prišel 31. avgusta 1919. leta domov.

z ustaškimi skupinami. Na kongresu HSS, ki je bil lani 23. in 24. aprila v Londonu, je dr. Krnjević takole opredelil svoje stališče: „...Da je domovina ostala zvesta sebi, svojemu duhovnemu voditelju Stjepanu Radiću, je najbolj dokazala nedavna proslava stoletnice rojstva Stjepana Radića... Posebno so se izkazali študentje zagrebške univerze, ki so v tisočih romali na Radićev grob...“

Ko je dr. Krnjević govoril ob tej priliki o hrvaški slogi, je dejal: „Govori se mnogo o slogi, o potrebi sloge; mi smo tudi za slogo, toda ne za vsako, ne za ono s Paveličevci. Mi bi zgubili tisto, kar je najvažnejše pri Hrvatski seljački stranki, to je možnost samostojnega nastopanja po naši pomembnosti. Za Hrvate je večjega pomena Hrvatska seljačka stranka, ki je nastala in ostala v domovini, kakor vse organizacije, ki slave 10. april...“

Pri tem stanju stojimo pred dvoje vprašanji: Ali bodo pristaši političnih organizacij, ki so ustanovili v Torontu Hrvatsko narodno vječe, sledili svojim voditeljem ali ne. Drugo pa je: Ali bo dr. Krnjević vstopil v novo ustanovljeni HNV ali ne. Če bo vstopil, bo moral ali on spremeniti svoje stališče, ali pa bodo morali ustaški emigranti opustiti vsaj proslave 10. aprila, kot spominskega dne, ko je bila leta 1941 s pomočjo nacistov ustanovljena Paveličeva „Nezavisna Država Hrvatska“. Čas bo prinesel odgovor.

M. S.

Treba je bilo dokončati medicino. Na univerzi v Gradcu, kjer je bil pred vojno, ga niso sprejeli, kot „izdajalca avstrijske vojske“. Vpisal se je nato na zagrebško fakulteto in pozneje na fakulteto v Pragi, kjer je doktoriral l. 1922. Po študijah v petih jezikih, ki jih je vse obvladal: slovensko, nemško, rusko, hrvaško in češko! Seveda se je naučil tudi francosko in angleško v zavezniški vojski!

Kot zdravnik je nato služil po bolnišnicah v Celju in Ljubljani in v srbskem Nišu, kjer je dobil kot prvi Jugoslovan in prvi Slovenec podporo ameriške Rockefellerjeve ustanove za izpopolnjevanje v Združenih državah. Tu se je po raznih bolnišnicah specializiral za bakteriološke probleme. Po vrnitvi je šel v makedonsko Skopje, kjer je bil tedaj njegov nekdanji profesor, ravnatelj in rektor Zavoda sv. Stanislava, škof dr. Gnidovec. Tam je bil vodja bakteriološkega, malaričnega in antirabičnega oddelka v Zavodu za tropske bolezni. Od tam je šel v Zagreb v zavod za kužne bolezni in obenem tudi predaval v Zdravstveni šoli. Šele preko teh jugoslovanskih postojank je prišel v Ljubljano, kjer je vse do konca vojne l. 1945 bil primarij v splošni bolnišnici.

V Ljubljani je razvil svojo veliko delavnost v stanovskih organizacijah. Bil je predsednik Slovenske zdravniške zbornice, predsednik Slovenskega zdravniškega društva, podpredsednik Zveze jugoslovanskih zdravnikov. Pisal je strokovne članke in vodil akcije za razširjenje slovenske medicinske fakultete na kateri bi ga čakalo mesto univerzi. (Nad. na 2. str.)

AMERIŠKE VOJNE PRIPRAVE

PROTI ZSSR

Medtem, ko se ZDA razgovarjajo z ZSSR o omejevanju atomskega orožja in o omejitvi oborožitve na sploh, pa je severnoameriški obrambni minister poslal ameriškemu kongresu podrobno poročilo o vojaški pripravljenosti ZDA in ZSSR, s posebnim poudarkom na slabe točke obrambnega sistema obeh velikih držav.

Iz poročila je razvidno, da Pentagon pripravlja načrt za evakuacijo več milijonov Amerikancev iz 250 velemestnih središč v državi za slučaj „intenzivne krize“, kakor pravi poročilo, med ZDA in ZSSR.

Schlesinger v svojem poročilu kongresu tudi ugotavlja, da bo ZSSR prihodnje poletje imela že več raket, ki jih bo lahko izstrelila s svojih podmornic, kakor ZDA, toda ZDA bodo še vedno imele trikrat več bomb in raketnih nabojev, kakor ZSSR.

V prvi polovici l. 1960 je ubiti pred-

sednik Kennedy skušal pridobiti Amerikance za načrt, da bi si zgradili zadostno število lastnih zaklonišč proti bombnim napadom, pa mu ni uspelo. Pentagon sedaj pripravlja množično izselitev milijonov ljudi iz 250 velikih mestnih središč na „varnejša področja“. Mestna središča, iz katerih se bo izselitev izvršila, v poročilu za javnost niso imenoma naštevali. „Ker je možno, da bo prišlo do intenzivne krize z ZSSR, nredno bo le-ta napadla, bomo morda mogli izseliti množice prebivalstva iz velikih mest in drugih nevarnih področij še pred napadom,“ pravi v poročilu Schlesinger.

„Prvi korak bo,“ je izjavil, „natisniti letake za razdelitev v trenutku krize, z navodili, kam oditi in kaj storiti. Državni in krajevni funkcionarji bodo poučeni, kako oskrbeti živila, obleko in ostale potrebščine na predvidoma varnejših in oddaljenejših področjih države.“

Solženicinovo odprto pismo sovjetskim veljakom

MAKSIMOV IN LITVINOV IZGNANA IZ ZSSR

Solženicin je sredi lanskega septembra, poslal sovjetskim partijskim veljakom odprto pismo, ki ga je naslovil: „Pismo vodjem Sovjetske zveze“, v katerem jim napoveduje „narodno katastrofo“, če se razmere v ZSSR ne bodo spremenile.

Pismo, ki obsega 9000 besed, je pred dnevi objavila pariška založba YMCA, ki izdaja Solženicinova dela. V uvodu v pismo založba YMCA pravi, da Solženicin na svoje pismo od sovjetskih partijskih vodij ni nikdar dobil odgovora in nadaljuje: „To pismo izhaja iz ene same misli, kako preprečiti narodno katastrofo, ki grozi Rusiji in ki bi jo bilo mogoče preprečiti, če bi se pravilno in pravočasno ukrepalo.“

Solženicin v svojem pismu sovjetskim partijskim veljakom daje notranje

in zunanje politične nasvete, nasvete za narodno obrambo in poudarja, da grozi Rusiji edina resna nevarnost s strani Kitajske.

Solženicin je sedaj izjavil, da meni, da sovjetski veljaki niso odgovorili odn. ne sprejmejo njegovih nasvetov iz dveh razlogov: 1) začeli so že z gonjo proti njemu zaradi „Otočja Gulag“ in 2) „ker nečisto priznati preteklosti, ki je ni mogoče zanikati.“

Solženicin se je za stalno naselil v Švici, kamor meni, da bo prišla tudi njegova žena z otroki v prihodnjih treh tednih.

ZSSR sta pretekli teden „prostovoljno“ zapustila Maksimov in Litvinov. Litvinov je, kakor je znano, sin sovjetskega generala Litvinova, ki ga je dal Stalin ob neki svoji čistki ubiti.

Italija v težkih krizah

Zadnja italijanska koalicijska vlada pod predsedstvom demokristjana Marianu Rumorja je po osmih mesecih obstoja odstopila. Italija se je tako znašla v svoji 36. vladni krizi, odkar so Italijani leta 1943, ko so spet kakor v prvi, tudi v drugi svetovni vojni svojemu zavezniku Nemčiji obrnili hrbet, znebili diktatorja Mussolinija. Povprečno so doslej italijanske vlade od leta 1943 naprej trajale po 10,5 mesecev.

Zadnja italijanska vlada je bila koalicijska demokristjanov, socialistov, socialdemokratov in republikancev. Toda takoj ob nastopu te koalicije je prišlo do spora med republikanskim finančnim ministrom Ugom La Malfo in socialističnim proračunskim ministrom Antonijem Giolittijem, kako naj se vodijo italijanske gospodarske zadeve.

Razumljivo je, da imajo republikanci drugačen pogled na gospodarstvo kakor socialisti. 70-letni La Malfa je zahteval odločno protiinflacijsko politiko, da bi ustavil naraščajočo notranjo in zunanji trgovski deficit, Giolitti pa je zahteval ekspanzionistično gospodarsko

politiko, da bi, kakor je trdil, preprečil brezposelnost.

Do končnega razhoda obeh „stroja, ko je La Malfa sam ukrepal z Medkornjakov“ je prišlo minulega februar-narodnim denarnim fondom za posojilo 1200 milijonov dolarjev. Ker ga je Giolitti napadel, je La Malfa odstopil, z njim pa je podpora vladi odpovedala tudi republikanska stranka.

Mandat za sestavo nove vlade bo, kakor napovedujejo, spet dobil Rumor, toda že vsi vedo, da tudi nova vlada ne bo dolgo trajala, ker je pač italijanska javnost politično zdrobljena na nešteto frakcij, ki se vse, razumljivo, bojijo komunistov, kateri imajo izven ZSSR v Evropi prav v Italiji najmočnejšo partijo.

Nova vlada bo imela več težkih problemov pred seboj, zlasti problem resne gospodarske krize in problem korošice, ki so ga nedavno odkrili v zvezi s petrolejem. Poleg tega se bo razplamtela kampanja za ali proti zakonu o razporoki, o čemer se bodo Italijani odločali z glasovanjem 12. maja tl.

DR. VALENTIN MERŠOL

(Nad. s 1. str.)

tetnega profesorja za bakteriologijo. Toda mesto univerzitetne kariere, za katero je bil kakor rojen, so prišla begunska leta, kamor se je podal takoj maja meseca 1945 kot odločen protikomunist.

V Vetrinju, kamor se je zatekel s svojo družino, je po svojem ugledu in znanju jeziku postal slovenski vodja civilnega taborišča, posrednik med Slovenci in angleško vojaško komando. In tu je doživel trenutek, ko je doživel najvišji vzpon svojega dela za Slovence: po izpraznitvi vojaškega taborišča, ko so domobranci pod videzom v Italijo poslali partizanov v smrt, je prišlo povelje tudi za vrnitev civilnega taborišča. In tedaj je angleškega šefa tega taborišča majorja Barreja — kot slovenski predstavnik — prosil, naj intervenira proti temu. Z njim je šel k majorju Johnsonu, šefu za „preseljene osebe“, tistemu, ki je med revolucijo bil pri slovenskih partizanih. In čudno: ta se je pokazal dobrohotnega. Po polur-

nih telefonskih klicanij sem in tja, je bil dosežen sklep, ki mu ga je Johnson izjavil: „Sklenili smo, da noben Jugoslovan ne bo vrnjen proti svoji volji.“ To je bilo 31. maja.

4. junija pa je prišel v taborišče feldmaršal Alexander, poveljnik vse zavezniške vojske v Sredozemskem bazenu in dal poklicati dr. Meršola, s katerim bi hotel govoriti. In tedaj mu je Meršol iz oči v oči povedal o usodi vrnjenih domobrancev, ki se niso nikdar borili proti zaveznikom, nasprotno, reševali so njihove pilote, pa so bili poslani v mučenje in smrt. „Pustite nas v Vetrinju in ne pošiljajte nas nazaj v Jugoslavijo v mučenje in smrt.“ In nato je najvišji poveljnik odločil: „Bodite prepričani, da bom Vam in Vašim ljudem pomagal.“ In prihodnje jutro je že izdal ukaz, da nihče od jugoslovanskih civilnih kakor tudi vojaških oseb ne bo več proti svoji volji vrnjen nazaj in naj ostanejo v Vetrinju.

S tem odlokom, ki se ne nanaša samo na Slovence, temveč tudi na vse Hrvate in Srbe, ki se nahajajo v maršalovem območju — torej tudi četniki v

Mednarodni teden

V ANGLIJI so na volitvah zmaga-li laburisti ter dosedanji konzervativni predsednik Heath poskušal sestaviti koalicijsko vlado. Tretja najmočnejša stranka so liberalci, ki bodo odločali v koaliciji. Z volitvami Angleži niso rešili svoje gospodarske krize, politično pa so se pogreznili v probleme, ki jih že od leta 1934 niso imeli. Takrat so se zadnjikrat ubadali s koalicijsko vlado, ki ni dolgo obstala.

ABESINSKA VOJSKA se je uprla cesarju Hajle Selasiju, ker je bila slabo plačana in slabo hranjena. Upor je vojska začela v mestu Asmari in se hitro razširil po vsej državi v samo prestolnico Addis Ababo. Vlada je morala odstopiti ter je cesar imenoval za novega ministrskega predsednika 46-letnega Makonnen, ki ga je vojska odobrila. Cesar Hajle Selasi ima 81 let.

V ESTONSKI PRESTOLNICI Tallinn je preteklo soboto več desetih Estoncev uprizorilo poulične demonstracije, noseč napis: „Dol z ZSSR!“ Sovjetska policija je demonstrante preganjala in jih večje število zaprla.

Sovjetska invazija Avstrije in Jugoslavije

Dunaj. — Avstrijski kancler Bruno Kreisky je včeraj izjavil, da sovjetski priložnostni načrt za invazijo Avstrije in Jugoslavije, za katerega se je izvedel v začetku tega meseca, ni razlog za alarm.

Zgornjo novico je objavil v petek, 1. t. m. buenosaireski angleški dnevnik „Buenos Aires Herald“.

KOROŠKA

ŽITRAJSKI ŽUPAN IN SLOVENŠČINA

Na občinski seji v Žitari vasi je 10. februarja predstavnik Slovenske liste Golavčnik v slovenskem jeziku podal svoje pripombe o raznih vprašanih. Župan Posod ga je takoj prekinil, češ, da dva odbornika v občinskem svetu ne razumeta slovenščine. Toda Golavčnik je bil mnenja, da ima pravico govoriti slovensko, ker mu to dovoljuje avstrijska državna pogodba in je svoj govor nadaljeval v slovenščini. V členu 7 odst. 3 je namreč napisano, da je „v upravnih in sodnih okrajih Koroške, Gradišanske in štajerske s slovenskim, hrvaškim ali mešanim prebivalstvom slovenski ali hrvaški jezik dopuščen kot uradni jezik dodatno k nemškemu; v takih okrajih bodo označbe in napisi topografskega značaja prav tako v slovenščini in hrvaščini kakor v nemščini.“ Večina v občinskem svetu pa se je hudo razburila zaradi Golavčnikovih slovenskih stavkov. Končno je posegel vmes župan Posod, član avstrijske socialistične stranke, ki ima v občinskem odboru večino ter je prepovedal uporabo slovenščine, ker je „uradni jezik samo nemški in ni drugih določil, ki bi dovoljevala uporabo slovenščine.“

Po seji občinskega odbora je učitelj žitraiske osnovne šole F. Kukovica zadnji član državne pogodbe prebral, da bi odbornikom osvežil spomin. Pa so vsi v koroškem nemškem dialektu odgovorili „Dos wis'ma e olle“ (To itak vsi vemo). Toda čeprav vedo, po svoje raz-

Los clásicos cuestionados en China

Hace un año, Platón había sido puesto en el Índice en la República Popular China. Ahora, en el cuadro de una nueva campaña de masas desencadenada por los dirigentes de Pekín, son Beethoven y Schubert los prohibidos a causa de su „mentalidad capitalista-burguesa“.

Sin duda se preguntará cómo la mentalidad capitalista-burguesa puede expresarse en música, pero habrá que creer que el marxismo-leninismo da a sus partidarios luces particulares. El „Diario del Pueblo“, órgano del Partido Comunista Chino, ha clavado pues en la picota las obras de esos dos grandes músicos a causa de su „falta de espíritu de clase“. La sonata 17, solo para piano, de Beethoven y la Sinfonía inconnua de Schubert, se les ha antojado particularmente sospechosa a la censura comunista china, ya que esas dos obras ponen de manifiesto sobre todo „el capitalismo del bastión feudal de la reacción austríaca de la época“.

El „Diario del Pueblo“, señala que „la música, como todas las otras formas de expresión del arte, es un instrumento de la lucha de clases“.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Politična kriza, ki je zadnji teden prekinila ustavno življenje cordobske province, je izraz trenutnega stanja in naporov skupin, ki v državi bijejo politični boj. Vlada, levica in „konstruktivna opozicija“ so v tem primeru prišli ponovno do svojih pozicij, prav kot v primeru ustavne krize v provinci Buenos Aires. Zvezna intervencija je zadnji člen verige, ki pa bo v primeru Córdoba imela drugačne posledice kot v Buenos Airesu.

Naj vsaj v kratkem nakažemo okoliščine in dogodke. Córdoba je provinca, ki velja za „revolucionarno“. V njej so se spočela gibanja, ki so večkrat odločilno spremenila tek argentinske politike. Tako revolucija proti Peronu leta 1956, „Cordobazo“, za časa predsednika Onganije, da omenimo le dvoje najvažnejših v zadnjih desetletjih. Córdobaški študentje so skrajno politizirani in sindikati, kljub temu da imajo cordobski delavci sorazmerno najvišje plače, stalno organizirajo stavke in zborovanja, katera imajo večkrat le politične motive. In prav sindikalni položaj je zelo vplival na razvoj sedanjih dogodkov. Peronistični sindikati, ločeni na „ortodoksne“ (pravoverne, podvržene Peronu, desničarske) in legaliste (levičarske) so med seboj bili hud boji za nadvlado. Prav zadnji teden so pri volitvah za lokalno CGT zmagali „pravoverni“. Legalisti so, s pomočjo komunističnih sindikatov, ki jih vodi Tosco, pripravljali poulični odpor, manifestacije in zborovanje, ki bi peljale Córdoba v prav nevarne vode. K temu je treba pristaviti še stavko transportistov, ki je že dalj časa motila Córdoba.

Dan pred tem, ko bi se delavstvo mobiliziralo, pa je (sreda, 27. februar-

lagajo, bolje postopajo, ker v Žitari vasi ne upoštevajo niti navodil koroškega deželnega glavarja glede uporabe slovenščine v uradih.

Ob koncu seje je predstavnik slovenske liste Golavčnik vprašal, kako je s kazipoti in napisi na njih. Po njegovem mnenju bi jih bilo treba čimprej spet postaviti, saj zvezni avstrijski zakon o napisih še vedno velja. Na to vprašanje so mu pristojni odgovorili, da jih bodo postavili v obliki prejšnjih. Seveda pa niso povedali datuma... Glede napisov je na Koroškem na sploh popolnoma enako. Že eno leto je minilo, ko so jih nemški prenapeteži uničili, pa jih nikjer niso obnovili, kljub zveznemu zakonu.

močniku maršala Alexandra, kakšni bodo ti vojaki, ki bi utegnili pribežati čez mejo; pospešje za čas začetka vračanja pa piše, da sta z dr. Krekom v Rimu „storila vse, kar sta mogla... pri vseh vojaki in civilnih oblasteh, da se preprečijo te grozote.“

T palovici pa nato potrjuje prav to, kar Meršol: „Ko so se potrdile vesti o masovnih pokolih, je nastopila velika sprememba pri britanski Vrhovni komandi. Namah je prenehalo vračanje jugoslovanskih emigrantov... tudi tistih, ki so se borili proti Titu... Rešila jih je usoda slovenskih domobrancev.“ (Pokret narodnega otpora u Jugoslaviji, 184). Kakor je videti iz poročila dr. Meršola, je prav on bil tisti, ki je s svojo besedo maršalu Alexandru potrdil resničnost prejšnjih informacij in z njo dosegel zgodovinsko pomembnost „hipne spremembe britanskega postopanja“. Kot tak si je pridobil dosmrtno hvaležnost vseh slovenskih in jugoslovanskih beguncev.

Odslej je dr. Meršol v Združenih državah, kamor je prišel s svojo, zdaj pokojno gospo Milko iz družine ravna-

ja) guverner Córdoba dr. Obregón Cano (večkrat obtožen levičarstva in postrani gledan iz zvezne vlade) v jutranjih urah odstavil šefa provincijske policije, s katerim je že večkrat prišel navzkriž. Šef policije, polkovnik Navarro se je uprl, pripravil ustavni udar, in še isti dan zvečer s policijo zavzel vladno palačo, zaprl guvernerja, podguvernerja, nekatere člane vlade in predsednika senatne zbornice. Obtožbe in opravičila so bile različne.

Takoj naslednji dan je, spričo pasivnosti zvezne vlade in zaprepačenjem cordobskega prebivalstva (niti levičarski sindikati niso prvi hip vedeli kaj storiti), je začasno prevzel vlado predsednik poslanske zbornice, ki je med drugim potrdil za šefa policije odstavljenega in upornega polkovnika Navarra. Tedaj je tudi CGT napovedala splošno stavko in levičarske skupine so se pričele mobilizirati. Prišlo je do spopadov med ostrostrelci in policijo; položaj se je vedno bolj zapletal. Guverner in drugi zaprti funkcionarji so bili v petek spuščeni na svobodo, a časni guverner Agodino je še naprej vršil svoje posle.

Šele tedaj se je problem preselil v Buenos Aires. Zvezna vlada, ki je prve dni pustila, da se je v Córdoba stvar razvijala nemoteno dalje, in je naivno govorila, da ne intervenira, ker spoštuje „svobodno igro lokalnih institucij“, je v soboto poslala v Kongres projekt o zvezni intervenciji v provinco. Senat je po hudih debatah intervencijo potrdil a opazno je bilo tudi v vrstah vladnih senatorjev, da jim tak poseg ni po go-du. Mnogo je bilo govorenja, naj se naiprej intervenira provinco le v toliko, da se ponovno vzpostavi ustavnost, to je, da zvezni komisar ponovno da vlado province v roke izvoljenih funkcionarjev. Nato pa, ko bo ustavnost rešena, naj zvezna vlada, če ji ni všeč politika v Córdoba, pošlje novo intervencijo. Še večje kritike so prišle na dan v poslanski zbornici, kjer je vlada naletela na hud odpor.

Medtem se je mir vrnil v Córdoba, a politični problem še nikakor ni rešen. Nevaren antecedent policijskega upora ni važen le za Córdoba, marveč za vso državo in skrbi enako vse provincijske vlade. Zlasti Mendoza, Salto in Chubut, ki imajo z zvezno vlado iste probleme, kot jih je imela Córdoba pred uporom. Bo tudi njim prišla na vrsto zvezna intervencija? Upati je, za blagor trpeče ustavnosti, da vsaj ne po isti poti kot v Córdoba.

telja Tominška, znanega slovenskega turista in s svojimi tremi sinovi, ki so vsi dosegli univ. poklic (zdravnika, inženir). Turistika je tudi njemu kot vsej družini tudi sedaj v krvi. V spremstvu sina, ki deluje znanstveno na ameriškem Zapadu, je prišel v stik z indijanskimi nlemeni, med katerimi ima mnogo prijateljev. Ti so mu v gorovju Whitney (Bela gora) posvetili poseben poseben kraj ob jezeru z imenom „Tinetov kotiček“. Tako se jubilat uveljavlja v ZDA tudi kot zdravnik, alpinist in lingvist. Odveč bi bilo povedati še to, da je dolga leta pisal redno v Ameriško demovino zdravniška navodila.

Vsekakor: dr. Valentin Meršol je gotovo med vso našo emigracijo eden najbolj zaslužnih mož, najbolj popularen in priljubljen pri vseh, ki ga osebnopozna in pri vseh, ki so bili deležni srečnih posledic njegovega zgodovinskega nastopa.

In še nekaj je dr. Meršol: vse življenje hvaležen Zavodar, ki se s ponosom podpisuje „jegličevce“. Ob osemdesetletnici: Bog Te živi! Tine!

Tine

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Mladinsko gledališče je pripravilo kot tretjo premiero v letošnji sezoni „Piko Nogavičko“ prirejeno po znani knjigi švedske avtorice Astrid Lindgrenove. Po prevodu knjige Justine Brenkove je besedilo priredil in postavil na oder Dušan Jovanovič, v glavni vlogi pa je nastopila Alja Tkačeva.

RIBNICA — Ribničani so 8. februarja odkrili spominsko ploščo dr. Francetu Prešernu. Ploščo so vzdali na hišo, v katero je pesnik hodil dve leti v šolo. Napis na plošči slove: „Pod tem krovom je bila ribniška šola, prvi vir učnosti, kjer si je France Prešeren gasil „uka žej“ in bil zapisan v Zlato knjigo odličnjakov (1810—1812)“.

LJUBLJANA — Društvo muzealcev Slovenije je s sodelovanjem ljubljanskega Narodnega muzeja pripravilo v razstavišču „Arkade“ razstavo pod naslovom „Spomeniki starega Egipta“. Razstava prikazuje poleg študijskega prikaza (razni fotografski posnetki mednarodne razstave iz Egipta) tudi originalne egiptovske spomenike iz jugoslovanskih muzejev. Enega originalnih staroegiptovskih eksponatov — bronasti kipec mačke, ki predstavlja egiptovsko boginjo Bastet — je v prejšnjem stoletju podaril Narodnemu muzeju v Ljubljani, kakor piše „Delo“ 5. februarja „znani raziskovalec Afrike, naš rojak Ignacij Knoblar“. Seveda previdno zamoli, da je bil Knoblar duhovnik in misijonar, potem šele raziskovalec. Kajti najbrž bi mladim bralcem škodilo, če bi zvedeli da je bil znani raziskovalec — predvsem duhovnik in misijonar.

TOLMIN — Tolminska občina je razpisala natečaj za grb Tolminske. Izmed več osnutkov je komisija izbrala tri. Največ možnosti pripisujejo še anonimnemu avtorju, ki v grbu simbolizira tolminski punt iz leta 1713. Drugi osnutek ponazarja geografsko razsežnost Tolminske, tretji osnutek pa na sredini predstavlja Sočo objeto v deblo drevesa, iz katerega poganja pet listov, ki predstavljajo pet območij Tolminske.

KRANJ — V Prešernovem gledališču so 7. februarja odprli tradicionalni „Teden slovenske drame 74“. Kranjčani so mogli videti „Afero“ Primoža Kozaka (Mariborska Drama), Svetinovo „Ukano“ v Povšetovi dramatisaciji (Prešernovo gledališče, Kranj), „Kaplna Martina Cedermaca“, Bevkovo delo v Grabnerjevi dramatisaciji (Tržaško stalno gled), Epžičev „Kako srečen dan“ (Ljubljanska „Pekarna“), „Dlake v jaju“ in v izvedbi tržaških amaterjev, Miklavžev monolog „Pomarančnikov najnovejši življenjepiš in njegova smrt“ in Lužanovega „Zelenega volka“ (Lju-

bljanska Mala Drama), Fritzevega „Kralja Malhusa“ (celjsko Slovensko gledališče), Jesihove „Grenke sadeže“ (Eksperimentalno gledališče Glej), komedijo Toneta Partljiča „Ščuke pa ni“ (novogoriško Primorsko gledališče), žmavčovo dramo „Podstrešje“ (AGRF-TV), Mestno gledališče iz Ljubljane je uprizorilo Cankarjevo „Za narodov blagor“, Mladinsko gledališče iz Ljubljane pa je nastopilo z „Vilničkom z lune“.

BEGUNJE — Letošnja zima brez snega je slovenske zimske delavce nagnila k študiranju „gospodarske primernosti“ izdelave „umetnega snega“, ki naj bi prekril najvažnejša smučišča, ko bi ne bilo snega a bi bili dani drugi temperaturni pogoji. Dosedaj sta v Sloveniji dve napravi — podobni sta topovoma — za izdelavo umetnega snega: v Begunjah in v Velenju. Snežne topove imajo seveda največ v ZDA, kjer imajo več tisoč topov in na ta način pomagajo podaljšati oziroma polno izkoristiti smučarsko sezono od novembra do srede aprila. Sto snežnih topov v 36 urah prekrije smučišča s 30 cm debelo snežno odejo, ki je popolnoma enaka naravni, le sneg se še nekoliko počasneje topi. Seveda pa tak „top“ porabi okrog 250 do 800 litrov vode na minuto, odvisno je od velikosti ustja šobe. Slovenski strokovnjak slovenskega podjetja z neslovenskim „mednarodnim“ nazivom „Turist progress engineering Radovljica“, Blaž Hrstnik, ki načrtuje novo smučarsko središče Kobil nad Bohinjske Bistrice, meni, da bi podobne snežne topove, sicer skromnejših zmogljivosti s pridom uporabili v Kranjski gori, na Pohorju in še kje drugje.

LJUBLJANA — Na sestanku Sveta SR Slovenije za narodno obrambo, ki je bil 8. februarja, so predvsem obravnavali informacije o „problematiki in nalogah informativno-propagandne dejavnosti v morebitni vojni, posebej še glede na metode psihološkega vojskovanja“. Seveda so o tem tudi sprejeli „Ustrezne sklepe“. Nato pa so se izdelali program „svojega dela“ za leto 1974.

POSTOJNA — Posebna popisna komisija postojnske občine je popisala v letošnjem letu vse zasebne hiše, ki jih je okoli 3.700. S popisom bodo začeli v Postojni, nato Pivki, Prestranku in potem še po ostalih naseljih. Pri popisu bodo ugotavljali vrednost hiš; pravijo, da bodo porabili ista merila, kot ob popisu in ugotavljanju vrednosti stanovanj v družbeni lasti. Toda, dodali bodo še nekaj dodatnih vprašanj. Ljudi seveda zanimajo tista „dodatna vprašanja“, kajti nikdar se ne ve, kaj misli

„ljudska oblast“ s podatki iz dodatnih vprašanj ukreniti.

LJUBLJANA — Experimentalno gledališče „Glej“ je uprizorilo dvojno premiero Lužanove monodrame „Živelo življenje Luke D.“ Šlo je namreč za dve različni izvedbi enega in istega besedila: Igralec Polde Bibič in režiser Iztok Tora v prvi postavitvi na „oder“, Anton Petje pa v režiji Dušana Jovanoviča. „Oder“ so bile različne ljubljanske gostilne, kjer sta igralca nastopala brez slehernih kulis in si „osvajala novo publiko“. Vsebina: zgodba vaškega proletarca s spominsko obnovo njegovega življenja natančno od leta do leta. Jezik je menda „visok“, izumetničen, „literaren“, zgodba pa je bolj skromna.

Umrlj so od 28. 1. do 8. 2. 1974:

LJUBLJANA — Štefan Obrecht, up. str. jevodja; Milan Milač; Ana Vidic r. Pogačnik; Frančiška Košak; Rozalija Sidja r. Štemphar; Pavla Vrhovec r. Merzel; Josip Matelič, up.; Marija Cerin r. Korošec; Minka Dornik; Marija Režek r. Perkovič; Maks Vadnjak, up. obrtnik; Fran Jurman, up. žel.; Lucija Kopač, 89; Pavla Kozar; Andrej Barbič, 96; Frančiška Kosan r. Bezljaj; Danica Žurga r. Brodar; Ivan Logar, up. žel. uadnik; Nace Zvoljenk, grad. delovodja; Marija Cigoj r. Kopač; Ivan Jeločnik, 89; Avrelja Muc r. Ros. 91; Ivanka Štrajnar; Maks Bele, up.; Ludvik Gabrovšek; Maks Gliha; Sonja Žagar; Stanko Pibernik, up. strojevodja in koroški borec; Anton Vidmar, 81; Angela Zamenl, upokojena železokrivka v Litostruji; Katarina Godec; Frančiška Jan r. Ravnohrib, 75; Terezija Kalin r. Saje

RAZNI KRAJI — Josipina Kovačič r. Pečnik, šmarje pri Jelšah; Karlo Sosič, up., 14; Pavla Zadnik, up. bančnica urad., Ajdovščina; Anton Banča, železokrivka, Ajdovščina; Neža Račič r. Grdanc; Jožica Jelovšič, Orova vas; Stanislava Kralj, Rosalnica; Janez Oman, up. tov. Peko, Tržič; Stanislav Žimond, Dobrava; Ivan Borštnik, Deskle; Janka Levičnik r. Vozel, Kranj; Janez Nagode, kontrolor, Postojna; Katarina Jalen r. Nadižar, Čopova mama, 89, Rodine; Jože Šepc, b. trgovec, Kapele; Franc Sartori, ključ. mojster; Frančiška Kožman r. Žakelj, 75, Šempete; Polde Vahčič, Krško; Stane Vasle, Zabukovica; Franca Bric, Bergin; Zane Kumer, gostilničar, Zminec; Oskar Kuerner, koroški borec, Medvode; Janez Pangerc, 69, Vižmarje; Katarina Mencinger, r. Hlanuda, Tržič; Ferdinand Dvorčak, 64, Dobe pri Kostanjevici ob Krki; Marija Gams r. Cerar, 92, Črna vas; Janez Jeraz, Gmajnarjev ata, Krašnja; Leopold Rozman, up., Gor. Logatec; Terezija Horvar, 64, Desternik; Anica Matota r. Slatnek, Brežice; Vera Primožič r. Jerezšek, up. učiteljica, Tržič; Poldi Bidovec, up., Maribor; Franci Bukovec, analitik, Prebold; Karolina Virant r. Rigler, Kočevje; Julija Grahli Jurčič, Kobarij; Marija Šmigovc, 78, Maribor; Ivan Šostarič, 75, Maribor; Martin Fridauer, Maribor; Berta Globačnik, Podkraj; France Kaplan, Velike Lašče; Ernest Kopriva, prof. višje pomorske šole, kapetan dolge plovsbe, 67, Piran; Alojz Mokole, Koper; Janez Cerar, čevl. mojster, Domžale; Terezija Horvat, Brezovica; Antonija Makovec r. Klopčič, Papeževa mama, 95, Prevalje; Janez Škof, up. miz. mojster, Komanija pri Dobrovi; Ladislav Zimmerman, up., 65, Vrhnika; Ana Hawlina r. Polak, Tržič; J. Č. Alič, 61, Jesenice; Janez Skumavec, Dovje.

na primer Mihala Pipa, ki je zapel ziljsko „Ko mi na Ojstrk pridemo“, Urbana Jarnika z mikavnim ziljskim motivom „Pojd' te noter v hišo k nam“, Miha Andrejaša z živahno pesmijo o vigruli („Ljuba vigrad se rodi“), Janeza Kajžnika s šaljivo rožansko „Je pa dečva v Rožece, zatoževa me“, Primoža Košata z otožno nagrobno „Zahvalim vas, prijatelji“, Pavla Kernjaka s posebno zbirko „Slovenske narodne pesmi iz Roža“, Milko Hartman idr.

Prof. Luka Kramole tudi kot upokojenec ni počival, marveč je še neprestano ustvarjal kot skladatelj in zbiratelj s pravim mladostnim zanosom.

Potem ko so se v petek 15. na ljubljanskih Zalah od pokojnega Luka Kramole poslovili kolegi-glasbeniki, prijatelji in znanci, so ga prepeljali v domači kraj Šentanel. Pogreba se je v soboto udeležila ogromna množica ljudi, posebno je bilo veliko pogrebecev od tostran državne meje. Kot pravijo, menda šent-nel še ni videl take množice. Petje ga je spremljalo na zadnji poti: na domačiji so se od rajnega poslovili pevci iz Raven, pri sprevodu ravenska godba na pihala, ob odprtem grobu pa šentanelski pevci, Koroški akademski oktet iz Raven, moški zbor SPZ iz Pliberka, ter mešani zbor Jakob Petelin-Gallus iz Celovca.

Na grobu so se od rajnega poslovili zborovodja dr. Pavle Zablatnik, župnik Kaselj, šolski nadzornik Rudi Vouk in v imenu zveze pevskih društev s Koroške župnik Tomaž Holmar.

(Celovec, 21. 1. 74 — N. T.)

Štiri tedne na soncu, zraku in vodi

Tudi letos je bila na kinti Sloga v Villa Udaondo pri Buenos Airesu štiritedska otroška kolonija, ki jo je organiziral in vodil prof. Tine Vivod. Prijavilo se je tokrat 90 otrok, dvakrat več kakor lani, ko so starši še dvomili v umestnost te vrste kolonije. Kakor lani, je bil tudi letos organiziran prevoz mladega živčava iz slovenskih središč okoli Buenos Airesa na kinto.

Dasí vreme v letošnjem februarju ni bilo tako naklonjeno počitnikovanju, kakor je bilo pričakovati, prof. Tine Vivod in njegova skupina vadiateljev in vadiateljic niso opustili niti enega vremensko znosnega dneva, da ne bi izpeljali telesnovzgojnega načrta, ki je bil pripravljen za to kolonijo.

Prof. Franci Sušnik se je z Lučko šušteršič lotil učiti plavanja vseh udeležencev kolonije, vadiatelj in vadiateljice Snežna Batagelj, Helena in Ema Urbančič, Jožica Kopač, Lučka Pavšer, Gregor Batagelj, Lenart Kinkel in Pavel Fajdiga ml. pa so urili vsak svojo skupino deklic in dečkov v igrar z žogo, ritmičnimi vajami, tekom in drugimi telesnimi disciplinami.

Rezultat štiritedskih vaj in zabave, pri čemer vodstvo kolonije ni pozabilo tudi na duhovno hrano mladega naraščaja z vsakodnevnno duhovno mislijo in razgovorom na začetku dneva, medtem ko so se enkrat na teden na kinti vsi otroci udeležili tudi sv. daritve, je bil zaključni nastop vseh otrok v soboto, 16. februarja popoldne.

Nastop je obsegal dva dela: plavanje in telovadni nastop.

V bazenu so se razvrstile vse starostne skupine deklic in dečkov. Otroci so pokazali, da se nobeden več ne boji vode in da so se vsak sebi primerno tudi že naučili plavati.

Na zeleni trati je bil nato nastop otrok, ki ga je ob muzikalni spremljavi napovedoval in v povest povezoval Pavel Fajdiga ml. Šest skupin dečkov in deklic: pikapolonice, marjetice, gazele, konjički, korenjaki in dvanajst junakov so pokazali vrsto ritmičnih vaj, iger z žogo in telovadnih vaj.

Otroci so se nato v krogu zbrali okoli kresnega ognja, čigar ognjeni zublji so se dvigali visoko proti jasnemu nebu, in zaplesali kolo. Vsak otrok je dobil v roke pisan balonček, na katerega je bilo privezano pismo, z imenom in naslovom odpošiljatelja in z naslednjim slovenskim besedilom vsem otrokom v Argentini:

„Prisrčno pozdravljamo vse otroke v Argentini. Posebej mislimo na slovenske otroke in želimo, da bi bili med seboj veliki prijatelji in si vedno dobrohotno pomagali. Tako bomo složni dosegli cilj, ki so ga imeli pred očmi naši starši v letu 1945: MIRNO ŽIVETI POD SVOBODNIM SONCEM.“

Sledilo je še besedilo v kasteljanščini, ki smo ga bili že objavili v št. 8 našega tednika.

Ko je bil dan znak, so otroci spustili balončke s pismi, da so se dvignili proti nebu in čez visoko drevje, ki obkroža kinto, s pismonošo vetrom odleteli čez širno pampo neznanim naslovljenecem naprati. Pesem „Moj zlati balonček“ je zaorila iz otroških grl, ko so se balončki izgubljali v lesketu večernega neba.

Papež Pavel VI. in jezuiti

Papež Pavel VI. je z datumom 15. septembra 1973 poslal jezuitskemu generalu p. Petru Arrupeju in vsem članom jezuitskega reda po svetu ob priliki sklicanja kongregacije (občnega zbora) jezuitskega reda v letu 1974 pismo, ki je zbudilo močno pozornost.

Slovenska jezuitska provinca s sedežem v Mariboru izdaja že šesto leto mesečni listič „Slovenski jezuiti“. Razmnožujejo ga v uradu župnije sv. Magdalena v Mariboru. V letošnji januarski številki prinaša pod naslovom „Resna priprava na generalno kongregacijo“ tudi pismo Pavla VI. Dobršen del pisma dobesedno navaja, npr. tudi stavek „Jezusova družba... naj se dobro zaveda, kako potrebno je, da svoj način življenja preišče, ga stalno vzporeja z evangelijem.“ „Tem tako važnim načelom bi s posebnim poudarkom dodali še enega. Gre za zvestobo sholastikov do Svetice stolice... pa tudi dijakov in študentov na mnogih šolah in univerzah.“

Del pisma, ki omenja pogubne pojave, je urednik podal s svojimi besedami:

Napovedovalec Pavel Fajdiga ml. je zaključil nastop z javno zahvalo Vilku Čecu, ki je s tiskanjem „Priročnika za vadiatelje telesne vzgoje“ mecensko podprl prizadevanja vadiateljske skupine, ki jo vodi prof. Tine Vivod. Bučen aplavz zbranega občinstva, očetov in mamic nastopajočih otrok, je bil nagrada vsem, ki so organizirali in izpeljali letošnjo otroško kolonijo.

Prof. Tine Vivod je nato napovedal kolonijo tudi za prihodnje leto in dodal: „Dokazujemo, da nas je vedno več, da je bodočnost naša. Lansko leto smo imeli na koloniji 45, letos 90,“ nakar je ob veselem razpoloženju publike pripomnil: „In prihodnje leto naj jih ne bi bilo več kot 90!“

PF

PO ZAKLJUČKU DOMOV GREDE

Dragi gospod urednik!

Tele vrstice pišem pod dokaj močnim vtisom, ki sem ga doblil večera ob zaključku kolonije v SLOGI. Ne mislim vam poročati o prijetnem popoldnevju, ki so ga nam staršem pripravili otroci pod vodstvom profesorjev Tineta Vivoda in Francija Sušnika in vadiatelj in vadiateljic. O tem bo pisal kak poročevalec vašega lista. Tu naj opišem le vzdušje v avtobusu, ki je vozil po prireditvi ramoško mladino domov.

Od trenutka, ko je avtobus natrpan z otroki in starši odrinil s „kinte“ pa do Ramos Mejia, je bil poln razigranega petja, ki je vključevalo od „Slovenec sem“ in mladinske himne, pa do Mi sme imamo radi in Pri nas je ko rajša... In tu je tisto, kar me je naniho pisanju. Kot Ramoščan sem pač več kot navajen slišati slovensko nepripravljeno program sem se pa klobu temu moral čuditi bogatemu repertoarju pesmi, kajti na vrsto so, poleg starih slovenskih pesmi prišle tudi nove, najnovejše. Ugotovil sem, naši otroci znajo morda celo več pesmi kot mi, njihovi starši! Drugo, kar me je „ganilo“, pa je zanos, s katerim so peli pesmi. Da bi vi videli in slišali, kako so zapeli „Slovenec sem!“ Ali kako so dali duška svojemu razpoloženju v šaljivkah! Z eno besedo: le čutilo slovensko, slovenske pesmi im služijo, kadar hočejo pokazati, kako jim je pri srcu... Prav tako, kot smo delali študentje v koroških taboriščih, kadar smo se vračali z lepih izletov.

Res, v soboto, 16. januarja, sem bil priča zmagi in sadovom dolgoletnega truda naših vzgojiteljev in vzgojiteljav slovenskih šolah in kolonijah.

Naj jim bodo ti sadovi v tihem zadovolženju in — plačilo njihovega idealnega linheznih in žrtvovanju za slovenske otroke.

S. S.

Slovinci v Argentini

Osebnostne novice

Krščen je bil v nedeljo, 3. marca v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu Karel Ksaver Iglesias, sin Emanuela in ge. Marice roj. Slapničar. Botri: g. Ramón Iglesias in ga. Albina Slapničar. Krstil je g. msgr. Anton Orehar. Srečni družini naše čestitke.

BUENOS AIRES

Na pragu šolskega leta

Ko slišimo prve napovedi za naše šolarje, potem vemo, da so počitnice pri kraju in da so prišli dnevi skrbi v naše domove, a obenem čas veselja, kajti ni večje radosti in zadovoljstva, kot je ta, če vidiš svoje otroke rasti in napredovati. In šola brez dvoma pomaga posedovati duhovno rast.

Za nedeljo, 10. marca, nas vabijo k začetni šolski maši; nato pa k igrici Desetnik in sirotica. Tako je kratko vabilo.

Vendar je v tem vabilu vse več kot le tisto, kar te preproste besede povedo.

(Nad. na 4. str.)

Glasbenik prof. Luka Kramole — umrl

V torek, 12. februarja, je v Ljubljani v 82. letu starosti umrl znani glasbenik, koroški rojak prof. Luka Kramole.

Profesor Luka Kramole se je rodil leta 1892 v gorski vasi Šentanel (št. Danijel) nad Prevaljami, ki je svojčas pripadala pliberški dekaniji in velikovškem okraju. Njegov oče Boštjan je bil izobražen kmet, cerkovnik in organist ter je, kot je sam pravil z „orglami Boga dražil“. Ksaver Meško ga riše v črtici „Tiste stezice“ (Izbrano delo IV, stran 257) v najlepši luči. Sin Luka je že ob očetu doma zelo vzljudil glasbo, šolala pa sta ga še stric Štefan Kramole, organist na fari pri Prevaljah in organist Rascher v Wolfsbergu.

Po Meškovem nasvetu se je nadebudni fant podal v zasebno orglarsko šolo v Celje, ki jo je po treh letih dovršil z odličnim uspehom. Nato se je šolal na akademiji za glasbo in likovno umetnost na Dunaju.

Tedaj je Slovenska krščanska socialna zveza na Koroškem kot novo ustanovljena prosvetna centrala v Celovcu snovala velike načrte. Med drugim je nameravala ustanoviti tudi centralno glasbeno in pevsko vodstvo za vse pevske in tamburaške zbere koroških Slovencev. Predvidevali so, da naj bi prav Luka Kramole po končani glasbeni akademiji prevzel to prosvetno-kulturno nalogo. Toda izbruh prve svetovne vojne je preprečil izvedbo vseh teh načrtov.

Po vojni je Luka Kramole leta 1924 diplomiral na ljubljanskem conserva-

toriju. Nato je deloval kot glasbeni pedagog na srednjih šolah in na učiteljskihi v Ljubljani. Kot glasbeni pedagog se je zlasti posvetil vzgoji mladih pevcev ter je dolga leta vodil odlični pevski zbor Kluba koroških študentov-akademikov in Koroški akademski oktet. Velik del svojega prostega časa pa je posvetil zlasti še skrbi, da bi stare slovenske narodne pesmi otel pozabi ter sploh ohranil in poživil slovensko petje.

Leta 1929 je začel izdajati koroške in druge slovenske narodne pesmi. Med njegovimi številnimi zbirkami, ki so namenjene deloma pouku glasbe v šolah, deloma pa raznim šolskim prireditvam, najdemo okoli deset zbirke koroških narodnih pesmi za mladinske, mešane in moške zbere. Pa tudi v drugih zbirkah, ki jih je vsega skupaj blizu trideset, je skoraj vedno odmerjeno tudi koroški narodni pesmi častno mesto. Tako na primer je Luka Kramole za Maroltovo zbirko koroških pesmi „Nmau čez izaro“ sam prispeval kar 18 pesmi. Kot marliuv zbiratelj in skladatelj, pa je vrhu tega še s posebno vnemo ovekovečal najlepše pesmi koroških ljudskih pevcev, vižarjev in pesnikov. Tako na primer je zbral, izbral in priredil najbolj priljubljene pesmi podjunskega ljudskega pevca in vižarja Lesičjaka, segel pa je tudi po pesmih ziljskih in rožanskih v žarjev in pesnikov, da omenimo samo Jožeta Katnika, pesnika ziljske himne „Tam, čjer teče bistra Zila“, Franca Treiberja, ki je spesnil himno „Nmau čriez jizaro“, in še nekaj drugih, kakor

Slovinci v Argentini

(Nad. s 3. str.)

Začetna šolska maša: ta pomeni priznanje, da je treba Bogu posvetiti vse napore, načrte in delo vsega šolskega leta. Naj On vidi, setev, ki bo vržena v mlada srca ter ji dá rast in klenega zrnja za žetev. Tako bodo ob koncu leta sicer utrujeni, toda zadovoljni in bogatejši delali spet načrte za nove počitniške dni. Otroci se morajo zavedati, da brez svojega lastnega osebnega napora in pridnosti ne bodo nič dosegli, pa tudi Bog svojega blagoslova ne pošlje, če se mu zanj iskreno ne pripravljajo. Zato morajo sami že v začetku leta prositi, da jim On pošlje svojo pomoč in jim skuša stati ob strani v težavah, s katerimi se bodo v dolgih mesecih gotovo srečali.

Igrali bodo igrico: to je že nepogrešljivi del vsakoletnih naših začetkov šole. Skupina otrok bo igrala v slovenskem jeziku igrico in polna dvorana radovednih obrazov in žarečih oči bo igrala z njimi, živela z njimi, trpela in se veselila z njimi. Pridite in jih pogejte: vsi bodo igralci, vsa dvorana bo igrala.

In potem: še čez tedne dolgo bodo svoje mamice spraševale, kako je bilo isto in ono, kar se jim bo najbolj vtisnilo v dušo. Mamice bodo morale z njimi ponavljati besede igralcev, razlagati p. drobnost, oživljati prizore in Boga ve, četudi ne igrati posameznih odlomkov, ko bodo dobre volje. Pa pesnice: k-likokrat bodo peli kar je pela Sirotica, kar so prepevale vile...

Letošnja igrica bo ponovitev tiste, ki so jo igrali v počitniški koloniji v Córdoba in jo je režirala gdč. Šemrov ter je zanj ustvarila sceno gdč. Ivanka Mekšičeva. Bila je tisto preprosta predstava, ob skromnih odskih pripomočkih, a bogata in pomembna, s korajžnim igranjem, petjem in lepim govorjenjem slovenskega jezika, kar smo teletvizijski občudovali. Ne dvomimo, da bo ta predstava še boljša, kajti oder z boljšo razsvetljavo, igralci, ki se bodo še bolj trudili, in režiserka nam za ta jamčijo.

Starši in otroci, ki niste bili v počitniški koloniji v Córdoba, boste občudovali male igralce in se veselili uspeha z njimi. Upam, da tudi bombonček za najpridnejše ne bo manjkal, ali ne?

jko

SAN MARTIN

Vzajemni p. dporni sklad

Odbor Slovenskega doma v San Martinu opozarja vse člane Vzajemnega dopolnega sklada, da mora po čl. 5 Pravidnika sklada član plačati letni prispevek v znesku 30.— novih pesov do 31. marca. Kdor do tega roka ne bi plačal prispevka, mu preneha članstvo v skladu in s tem pravica do posmrtnine, ki znaša 1500.— novih pesov (ali 150.000 starih pesov). Lahko pa se po tem roku na nove člani, toda v tem primeru ima pravico do posmrtnine šele po pretoku šest mesečne čakalne dobe (čl. 9 Pravidnika). Zato vabi odbor vse člane, da plačajo prispevek pred 31. marcem odbornikom sklada (gg. Ribnikar Rudolf, Telič Rafael in Žikerl Jože).

OBVESTILA

SOBOTA, 9. marca 1974:

V Slovenski hiši ob 16 popravni izpiti in vpisovanje v srednješolski tečaj.

NEDELJA, 10. marca 1974:

V Slovenskem domu v San Martinu opoldne otvoritev prenovljenih prostorov in nato skupni asado.

V Slovenski hiši ob 16 pričetek slovenskih šol: sv. maša in igra „Desetnik in sirotica“.

SOBOTA, 16. marca 1974:

V Slovenski hiši ob 19.30 sestanek SKAD-a. Lepo vabljeni.

NEDELJA, 17. marca 1974:

Tradicionalna tombola v Slomškovem domu.

V Slovenski vasi ob 15.30 občni zbor društva „Slovenska vas“.

SOBOTA, 23. marca 1974:

Začetek pouka v srednješolskem tečaju.

NEDELJA, 7. aprila 1974:

Na Pristavi v Castelarju tombola.

NEDELJA, 21. aprila 1974:

Slovenski dan v Slomškovem domu, združen s proslavo, 25-letnice slovenske srenje v Ramos Mejia.

Po športnem svetu

Južnoameriško prvenstvo za Mladinski pokal. V Čilu se je 3. marca pričelo južnoameriško nogometno prvenstvo za Mladinski pokal. V reprezentancah posameznih držav morejo nastopiti le igralci do dvajsetega leta starosti. Zaradi tega pogoja je prišlo ravno ob zetaavi argentinske ekipe do neljubih zapletov, saj od dvajsetih članov, kar 15 ni izpolnjevalo tega pogoja. Pravilnik o tekmovanju, ki so ga predstavniki državnih zvez sprejeli na zasedanju Južnoameriške nogometne konfederacije novembra v Rio de Janeiro, glede starosti jasno pravi: „Igralci, ki bodo nastopili na južnoamerškem prvenstvu za Mladinski pokal, morajo biti rojeni ali naturalizirani državljani posamezne države; ekipe, ne morejo nastopiti tisti igralci, ki bi pred začetkom tekmovanja izpolnili dvajset let.“

Argentinski delegat Regiozzi je na verificiranju starosti na žalost moral priznati, da argentinska ekipa ne izpolnjuje določila o starosti. Nekateri predstavniki drugih držav so se izrekli proti nastopu Argentine, končno na je bilo po posredovanju predsednika Južnoameriške nogometne konfederacije Teofila Salinasa iz Peruja le pripuščena k tekmovanju. Le na novo so morali določiti datum tekmovanja za argentinsko ekipo, da so mogli iz Argentine pravočasno poslati petnaest drugih igralcev, ki izpolnjujejo pogoje tekmovanja.

Dogodek sam bi bil komičen, pa je bridko resen. Nekateri bi mogli misliti, da je argentinski predstavnik na seli v Rio spal, na Argentinski nogometni zvezi pa da ne znajo brati. Bridko je ob vsem tem, da se ob tolikem govorjenju neresno dela.

PRVA NAGRADNA KRIZANKA

Vposlanih je bilo 77 pravih rešitev (od Severne Amerike preko Trsta do Bariloč!).

Prejšnjo nedeljo je ob priliki tombole v Carapachayu pred vsemi zbranimi in ob navzočnosti komisije gdč. Lučka Pirc izžrebala nagrajenko, ki je: CVETKA ČESAREK.

Na dan zaključka Razstave Slovenske podjetnosti v oktobru bo nagrajenka prejela SLOGINO knjižico z vlogo \$ 100.— z datumom 1. marca 1974.

Ta teden je v OZANILU točno sporočilo o pogojih za udeležbo pri fotografskem natečaju (ki smo ga razpisali 24. januarja), s katerim bomo ponovno dokazali: da

V SLOGI JE MOČ!

REŠITEV PRVE NAGRADNE KRIZANKE

VODORAVNO: 1) Prevoz. 6) Prelep. 11) Ožme. 12) Ako. 14) Polo. 15) Les. 16) April. 18) Kad. 19) On. 20) Stritar. 22) Na. 23) Prilichen. 25) Opral. 27) Edini. 29) Kregaš. 31) Znesek. 32) Oda. 33) Ima. 35) Nem. 36) Rde. 37) Dreta. 39) Mar. 41) Ja. 42) Gondola. 44) Re. 45) Ancona (ali Ankona). 46) Nergač.

NAVPIČNO: 1) Polotok. 2) Ržen. 3) Ems. 4) Ve. 5) Zaprt. 6) Poiti. 7) Ep. 8) Tok. 9) Elan. 10) Podanik. 13) Kri. 16) Atila. 17) Lačen. 20) Sraga. 21) Reden. 23) Prede. 24) Nisem. 26) Prodan. 28) Nemara. 30) Širna. 31) Zaton. 34) Med. 36) Rja. 37) Don. 38) Ale. 40) Reč. 42) Go. 43) Ar.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Slovenska radijska oddaja bo 10. marca posvečena spominu 125 letnice smrti našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna. Oddaja je na radio Antartida vsako nedeljo ob 14.30 uri. Občni zbor društva Zedinjena Slovenija bo v nedeljo 24. marca po slovenski sveti maši. Vsi člani lepo vabljeni!

OTROŠKI VRTEC

Jegličeva šola v Buenos Airesu v Slovenski hiši sprejema v otroški vrtec slovensko govoreče otroke od izpolnjevanja tretjega leta.

6. TOMBOLA

Pristava v Castelarju

Nedelja, 7. aprila

Priporočamo se za dobitke ali pa za denar.

V primeru slabega vremena bo tombola preložena na nedeljo, 9. junija 1974.

EZEIZA

C. SPEGAZZINI

SAN JUSTO

LOMAS DE ZAMORA

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra Municipalidad

AVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejšo pohištvo

(Nad. s 3. str.)

vil to stvar v javnost znani irski jezuit, Američan p. Dan Lyon s komentarjem v listu Twin Circle (21. decembra 1973). Ker je p. Lyon svetovno znani komentator na radijskih in televizijskih oddajah v USA ter pisec komentarjev o svetovnih problemih v katoliških revijah in dnevnikih, vzbujajo njegova izvajanja posebno zanimanje. V naslednjem se naslanjamo na njegov komentar v omenjenem listu.

Papežev pismo (od 15. septembra 1973) je bilo oddano p. Arrupeju in dan po tistem, ko je general (Arrupe) izročil papežu okrožnico, s katero sklicuje generalni zbor jezuitske družbe. V Rimu pravijo, da je pismo tam vplivalo kot bomba. Iz pisma je razvidno, kako je papež vznemirjen zaradi zablod nekaterih članov družbe in zaradi govorice v zvezi s sklicanjem generalnega zbora.

Za razumevanje strogosti papeževga pisma je treba poznati nekatera ozadja v tej zadevi. Med p. Arrupejem in papežem Pavlom so osnovne težave v značaju dveh oseb. Papež Pavel je znan zaradi svojega finega značaja. Nikoli ne bi rad žalil. Vedo povedati, da je že pred leti opozoril p. generala, da ga

bolijo nekatere reči, ki se dogajajo v jezuitski družbi. Toda doslej je to storil v izvrstnem diplomatskem jeziku. Prijazni optimist Arrupe pa ni vaju v vatikanskega rimskega sloga. In tako se zdi, da dosedaj ni razumel, kaj mu je papež hotel povedati. Vedno kadar je prišel od razgovora s papežem, je s srečnim obrazom pripovedoval svojim kolegom v kuriji, da stoji papež 100-odstotno z njim. Ko je pa papež videl, da imajo njegova opozorila malo uspeha, je svojo nejevoljo razodel svojim najožjim sodelavcem, kardinalu Villotu, ki je vatiškanski „zunanj minister“, in nadškofu Beneliju, ki je papeževa desna roka. Toda Arrupe se ni zmenil za opozorila papeževih sodelavcev. „Jaz govorim s papežem sam, osebno,“ je bil njegov odgovor.

Kardinal Villot je že pred enim letom poslal jezuitskemu generalu pismo. Pismo je bilo nekako tako kot sedanje napeževino in da bi se tudi poslalo vsem jezuitom po svetu. To ima v mislih najbrž sv. oče, ko v sedanjem svojem pismu pravi, da ni pravi sedaj, da izraža svoje nezadovoljstvo nad nekakimi „poskusi“ v družbi. Ti poskusi, če bi se ustalili, bi spremenili prav naravo družbe, pravi papež v pismu. V pismu tudi

zahteva, da se to pismo pošlje vsem članom jezuitske družbe po svetu.

Rimski dnevnik Il Popolo je zapisal, da je pismo ostra in dalekosežna graja jezuitskega generala. Pristaši p. Arrupeia v družbi skušajo važnost pisma oslabiti z opazkami, da je pismo „rutinskega“ značaja, da ni nič posebnega. Toda pismo je postalo glasen zvon, pravi patri, ki so težko prenašali popustljivost p. generala v družbi za reformo lahkotnega sloga, ki karakterizira Arrupejevo vodstvo.

P. Lyon pravi, da je na jezuitski univerzi Gregorijani 95 odstotkov profesorjev z velikim odobravanjem pozdravilo papežev pismo.

Pismo ie, kakor tudi piše jezuit p. Lyon, glas vrhovnega vladarja Cerkve preko glave sedanjega generala vsem članom jezuitske družbe in posebno njihovim svetovalcem v vrhu družbe. Province, ki bodo letos volile zastopnike za letošnji generalni zbor družbe, so že sklicane za volitve zastopnikov. Papežev pismo jim glasno kliče, naj volijo resne in pametne sobrate.

Kakor je znano, je družbo ustanovil španski častnik Ignacij Loyola, rojen v deželi Baskov 1491.

Papež Pavel III. je dal 1540 formal-

no cerkveno dovoljenje za red z običajnimi redovnimi obljubami uboštva, čistosti in pokorščine, toda s še dodatno jezuitsko obljubo posebne pokorščine svetemu očetu. To so bile stoletja svetinje jezuitskega reda, njihove izredne pomoči Cerkvi in svetemu očetu od Pavla III. do Pavla VI., ki je pa pred nekako desetimi leti moral zaklicati svetu: „Sedaj po me še jezuiti zapustili...“

*

Naj zaključimo s papeževim apelom na rimsko škofijo, ki je apel na vse škofo, duhovnike in redovnike sveta (ob otvoritvi svetega leta):

„Kje je naše mesto? Mi, ki verujemo in smo katoliški kristjani, kje stojimo? Kje je naše mesto, ko iščemo tla v odnosih do Boga?“

Kdo vam pa govori to? — Ubog človek, kup revščine. Tresem se, bratje in sinovi, ko danes golčim, ker vem, da govorim nekaj, kar je visoko nad menoj, stvari, ki jih kar ne morem dovolj izpričati, ki jih nisem dovolj obrazložil, stvari, ki resnično zaslužijo, da bi jih označili s preloškim glasom, s pesniško in udarno veličino opisal in izrazil njih resničnost. Glejte, govorim vam kar tako preprosto. Nimate nič napisanega pred seboj, da bi bral, kakor to navadno

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina
Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Correo Central (B) Argentino
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 1.149.713

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1974 za Argentino \$ 105.— (10.500) — pri pošiljanju po pošti \$ 110.— (11.000). ZDA in Kanada 16 USA dol.; za Evropo pa 19 USA dol. za pošiljanje z avionsko pošto. Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 12 USA dol. Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213

OBČNI ZBOR

Društva Slovenska vas

bo v nedeljo, 17. marca, ob 15.30

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 85-8827

PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO!

Nedelja, 10. marca 1974, ob 16. uri:

Pričetek slovenskih šol

- sv. maša
- igra: Desetnik in sirotica

V igri, ki jo pod vodstvom gdč. Anice Šemrov pripravlja Slomškova šola, nastopja nad 40 otrok.

Kraj: Slovenska hiša v Buenos Airesu

Otroke, starše in prijatelje naših osnovnih šol lepo vabi učiteljski zbor ZS

Nad 500 bogatih dobitkov bo na razpolago v nedeljo dne 17. marca, v Slomškovem domu, kjer bo tradicionalna

TOMBOLA

Glavni dobitek: OPREMA ZA DNEVNO SOBO — living.

POSEBNO BO nagradno žrebanje pravilno rešene križanke na hrbtu tablice. NAGRADO: Hranilna knjižica „Sloge“ z vlogo deset tisoč pesov (m/n). — Pričetek klicanja števil ob 15.

Kupujte tablice v predprodaji.

Na svidenje!

naredim zato, da so moji nagovori kar dolgočasni in kratki. Danes ne tako, danes berem iz svojega sreca... in pri tem čutim svojo revščino, težeče neravnovesje med oznanilom, ki ga razglašam, in mojo sposobnostjo, ga razložiti in ga doživeti.

Toda istočasno pa tudi ne morem tajiti in ne zamlčati, da imam za to izjavo naročilo: ne govorim sam od sebe, to niso samo kake originalne moje osebne misli, ki jih je kak modrec moderno izoblikoval. Oznanjam vam Kristusovo besedo. Naročilo imam od Kristusa, sem naslednik sv. Petra. Sprejmite me. Sprejmite me za takega, kar sem. Sem namreč Kristusov namestnik. Če govorim, govorim v njegovem imenu. Zato vas prosim, imejte spoštovanje ne toliko do mene, ampak do tega kar vam oznanjam. Potrudite se, da boste razumeli, kaj pomeni ta cerkvena oblast in kaj je od Boga ustanovljena Cerkve. Njeno poslanstvo je, da s polno oblastjo in s polno zanesljivostjo oznanja Gospodovo besedo.

Prišel je trenutek, ko sem prisiljen, da moram brez vsakega pridržka zahtevati vašo popolno pokorščino in poslušnost.“

(Iz članka J. Godine)